

نوع‌شناسی مدل‌های کشاورزی قراردادی در استان کرمانشاه

Typology of Contract Farming Models in Kermanshah Province

مژگان درکه*، کیومرث زرافشانی

1. کارشناس ارشد ترویج و آموزش کشاورزی، گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

darakeh.mozhgan@yahoo.com

2. دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

چکیده

یکی از راهکارهایی که در سال‌های اخیر، توسط بسیاری از دست‌اندرکاران توسعه کشاورزی دنیا به کار می‌رود، کشاورزی قراردادی است. تجربه کشورهای توسعه‌یافته، کشاورزی قراردادی را به‌عنوان راهبردی جهت پیشرفت کشاورزی معرفی می‌کند. لذا جهت بهره‌گیری درست، باید آن را دقیق‌تر شناخت. در ایران، مطالعات و پژوهش‌های اندکی در زمینه نظام‌های کشاورزی قراردادی که هم‌اکنون در حال فعالیت و اجرا هستند، صورت گرفته است. بنابراین، این مطالعه در سال 97 به عنوان اولین گام، به شناسایی انواع مدل‌های اجرای طرح‌های کشاورزی قراردادی در استان کرمانشاه پرداخت. این مطالعه در پارادایم کیفی و با استفاده از روش مطالعه اسنادی، مصاحبه تلفنی و مصاحبه انفرادی انجام شد. جامعه مورد مطالعه تمامی شرکت‌های تولیدکننده موادغذایی بود که مواد خام مصرفی آنها محصولات کشاورزی بود. در نهایت 5 مدل کشاورزی قراردادی در استان کرمانشاه شناسایی شد. از میان آنها کشت‌و صنعت روژین تاک به عنوان موفق‌ترین پروژه کشاورزی قراردادی مدل متمرکز در آسیا در فائو ثبت شده است. همچنین بیشترین تعداد و تنوع مدل‌های کشاورزی قراردادی مربوط به مدل غیررسمی می‌باشد و این مدل دارای پتانسیل خوبی در افزایش تولید محصولات تولیدکنندگان کوچک را دارد. بررسی ویژگی‌های هر مدل، امکان شناسایی و استفاده صحیح از آن مدل را در تولید محصولات کشاورزی متناسب آن فراهم می‌نماید.

واژه‌های کلیدی: توسعه کشاورزی، کرمانشاه، کشاورزی قراردادی

مقدمه

بنا به تعریف ارائه شده توسط فائو، کشاورزی قراردادی¹ یک نظام تولیدی است که در آن براساس توافق بین خریدار و کشاورزان، شرایطی برای تولید و بازاریابی یک محصول یا محصولات کشاورزی فراهم می‌گردد. کشاورزی قراردادی شیوه جدیدی برای درآمدزایی، تسهیم ریسک و تضمین کیفیت محصول است و یکی از روش‌هایی است که انتظار می‌رود مشارکت بخش خصوصی را در یک توافق برد-برد با کشاورزان خرده‌پا سبب شود. همچنین می‌تواند به عنوان یک استراتژی در مسیر دسترسی به اعتبار، نهاده‌ها، اطلاعات، فن‌آوری و بازار محصول در ساختار کشاورزی کوچک مقیاس ارزیابی شود و به عنوان راهی برای توسعه روستایی و بهبود عملکرد

1. Contract Farming

کشاورزی در کشورهای جهان سوم دیده شود (1). از سوی دیگر، کشاورزان فرصت متنوع‌سازی در تولید محصولات جدید را پیدا می‌کنند (3). کشاورزی قراردادی می‌تواند ثروت اقتصادی ایجاد کند و از طریق تولید مقادیر بالاتر محصولات با کیفیت بهتر به کارایی زنجیره تأمین کمک کند و در دستیابی به امنیت غذایی نیز نقش داشته باشد. از منظر سیاست عمومی، یک دولت ممکن است برای افزایش صادرات کشاورزی، توسعه بخش خصوصی کشاورزی، حمایت از مناطق روستایی و کشاورزان خرده‌پا، یا افزایش عرضه محصولات کشاورزی در بازار داخلی، کشاورزی قراردادی را توسعه دهد (5). علاوه بر این، تجاری‌شدن بخش کشاورزی در مناطق روستایی از طریق اجرای نظام کشاورزی قراردادی به عنوان یکی از بهترین راه‌حل‌های بهبود استانداردهای زندگی روستاییان معرفی شده است که موجب تغییر جوامع روستایی از حالت سنتی به جامعه مدرن می‌شود (3). در حقیقت، کشاورزی قراردادی می‌تواند پاسخی برای صنعتی‌سازی بخش کشاورزی نیز محسوب شود. این رهیافت وسیله‌ای برای کمک به تولیدکنندگان کوچک، در دسترسی به بازار و کاهش ریسک قیمتی است و به همین دلیل، توجه سیاست‌گذاران توسعه کشاورزی را در کشورهای در حال توسعه به خود جلب کرده است (4). بنابراین دولت‌ها می‌توانند با انجام برخی اقدامات، مسیر دستیابی به مزایای کشاورزی قراردادی را برای کشاورزان هموار سازند. این شیوه از تولید، در سال‌های اخیر در ایران نیز به شدت مورد توجه بسیاری از دستگاه‌های توسعه کشاورزی از جمله وزارت جهاد کشاورزی قرار گرفته است. در همین راستا شیوه‌نامه اجرایی کشاورزی قراردادی نیز تدوین و منتشر شده است. لکن رسیدن به موفقیت در این راه مستلزم شناخت انواع مدل‌های کشاورزی قراردادی و در مراحل بعدی شناسایی مزایا و مشکلات هر یک از طرح‌های موجود کشاورزی قراردادی می‌باشد. برای بهبود عملکرد کشاورزی قراردادی پیشنهاد می‌شود مدل‌ها و اشکالی از کشاورزی قراردادی توسعه یابد که به طور مؤثری امکان مشارکت کشاورزان خرده‌پا را فراهم سازد. بنابراین این مطالعه با هدف شناسایی و معرفی انواع مدل‌های کشاورزی قراردادی در استان کرمانشاه انجام شد. اساساً یک نظام کشاورزی قراردادی شامل روابط قراردادی بین کشاورزان و یک واحد کشاورزی-صنعتی که صادرات یا فرآوری محصول کشاورزی را به عهده دارد می‌باشد. این واحد می‌تواند یک شرکت خصوصی، یک سازمان دولتی یا یک همکاری مشترک شرکت خصوصی با دولت باشد (3). در تقریباً همه موارد، پشتیبان‌ها یا همان سرمایه‌گذاران مالی، مسئول مدیریت تولید نیز هستند. کشاورزی قراردادی را می‌توان به طرق مختلفی، بسته به محصول، اهداف و منابع پشتیبان، و تجربه کشاورزان تقسیم‌بندی نمود. نوع مدل براساس تقاضای بازار، احتیاجات تولید و فرآوری و ... انتخاب می‌گردد. به طور کلی کشاورزی قراردادی معمولاً از پنج مدل گسترده بسته به تولید، منابع پشتیبان و شدت رابطه‌ای که بین کشاورز و پشتیبان لازم است، پیروی می‌کند.

1. مدل متمرکز: در این مدل، طرف پشتیبان محصول را از کشاورزان خریداری نموده و آنرا فرآوری یا بسته‌بندی کرده و در بازار مصرف به فروش می‌رساند. بجز در موارد معدود، سهمیه تولید هر کشاورز به طور معمول در آغاز هر فصل تولید، مشخص شده و کیفیت محصول توسط پشتیبان به شدت کنترل می‌شود. یک پشتیبان شاید از ده‌ها هزار تن از کشاورزان خرده مقیاس در یک پروژه واحد خرید داشته باشد.

2. مدل آملاک هسته‌ای: آملاک هسته‌ای نوعی از مدل متمرکز هستند. در این مورد، پشتیبان پروژه، یک کشتزار ملکی یا واحد تولیدی را نیز که معمولاً در نزدیکی کارخانه فرآوری است، مالکیت و اداره می‌کند (2).

3. مدل چندجزئی: بسیاری از طرح‌های کشاورزی قراردادی در کشورهای کمتر توسعه یافته، مدل چندجزئی هستند. مدل چندجزئی شامل شرکت‌های خصوصی (معمولاً خارجی، گاهی اوقات محلی)، دولت کشور میزبان، آژانس‌های حمایتگر و یا حمایت‌کننده‌های بین‌المللی، مانند آژانس بین‌المللی توسعه، بانک جهانی و ... می‌باشد. کشاورزی قراردادی چندجزئی می‌تواند سازمان‌های مسئول تأمین اعتبار، تولید، مدیریت، فرآوری و بازاریابی جداگانه‌ای داشته باشد. پشتیبانی ممکن است توسط سازمان‌های متعدد مانند دستگاه‌های توسعه دولتی، مسئولین بازاریابی بخش دولتی، بخش خصوصی صنعتی، مالکان زمین و تعاونی‌های کشاورزان صورت گیرد.

4. مدل غیررسمی: مدل غیررسمی در مورد کارآفرینان خصوصی یا شرکت‌های کوچک که به طور معمول قراردادهای ساده و غیررسمی تولید فصلی را با کشاورزان برای محصولاتی مانند سبزیجات تازه، هندوانه و میوه‌های گرمسیری منعقد می‌کنند، بکار

می‌رود. خدماتی که در این مدل از سوی کارآفرینان به تولیدکنندگان ارائه می‌شود اغلب منحصر به تهیه بذر، کود و در برخی موارد مشاوره‌های فنی در خصوص درجه‌بندی، بسته‌بندی و مسائل مربوط به کیفیت محصول می‌باشد.

5. مدل واسطه: در سرتاسر آسیای جنوب شرقی قرارداد خرید محصولات از واسطه‌ها یک رویه متداول است. در هنگام استفاده از چنین قراردادهایی، خطر از دست دادن کنترل در طی تولید از طرف پشتیبان‌ها و قیمت‌های بالای پرداخت شده به کشاورزان از طرف دلال‌ها وجود دارد. به طور خلاصه، این نوع از قرارداد، اتصال بین پشتیبان و کشاورز را قطع می‌کند. این امر می‌تواند به درآمد پایین‌تر برای کشاورز، استانداردهای کیفی ضعیف‌تر محصولات و تولید نامنظم بینجامد (2).

روش تحقیق

جهت بررسی انواع مدل‌های کشاورزی قراردادی، از روش مطالعه تطبیقی استفاده شد. پس از جمع‌آوری داده‌های لازم در خصوص ویژگی‌های خاص پنج مدلی که ایتون و شفر در سال 2001 نام بردند، انواع مدل‌های کشاورزی قراردادی استان کرمانشاه، دسته‌بندی شدند. مشارکت‌کنندگان، شامل کارشناسان بخش صنایع کشاورزی سازمان جهاد کشاورزی، کارشناسان صنایع غذایی سازمان صنعت و معدن، کارشناسان بخش صادرات محصولات کشاورزی در اتاق بازرگانی و نیز کلیه شرکت‌های فعال در بخش صنایع غذایی استان کرمانشاه بودند. با مراجعه به این سازمان‌ها، لیست کلیه شرکت‌ها و کارخانجاتی که در زمینه صنایع غذایی و کشاورزی فعالیت دارند، به تعداد 347 مورد تهیه گردید. در پالایش اولیه لیست، تعداد زیادی از شرکت‌ها که فعالیتشان سنخیتی با موضوع تحقیق نداشت، حذف شده و 143 مورد در لیست باقی ماند. در این بخش شرکت‌های مورد نظر به روش نمونه‌گیری موارد خاص از نوع روش کل‌مجموعه یا ملاک‌محور انتخاب شدند. داشتن فعالیت در زمینه تولید، فرآوری و یا بسته‌بندی مواد غذایی که مواد خام مصرفی آنها از محصولات تولیدی کشاورزان باشد، ملاک مورد نظر در انتخاب این شرکت‌ها یا اشخاص بود. در مصاحبه تلفنی که با مجموع 143 شرکت صورت گرفت، این پرسش مد نظر بود که آیا شرکت‌ها جهت تهیه مواد خام مصرفی، دارای قرارداد خرید محصول با کشاورز هستند یا خیر؟ در صورت پاسخ مثبت، با طرح سؤالات بیشتر، انواع مدل‌های کشاورزی قراردادی در استان کرمانشاه، مشخص گردید. مدت زمان مصاحبه‌های تلفنی با شرکت‌ها حدود 310 دقیقه به طول انجامید. در مصاحبه تلفنی با مسئولین شرکت‌ها، اطلاعات اولیه‌ای در خصوص شیوه فعالیت آنها جمع‌آوری گردید. سؤالاتی که در این مرحله از افراد کلیدی پرسیده شد عبارت بودند از:

- 1- مواد خام مصرفی شرکت شامل چه نوع محصولات کشاورزی است؟
 - 2- آیا این مواد خام به صورت مستقیم از کشاورزان خریداری می‌شود؟
 - 3- آیا برای خرید محصول کشاورز، شرکت با کشاورزان قرارداد می‌بندد؟
 - 4- قرارداد شرکت با کشاورزان به صورت کتبی یا شفاهی منعقد می‌شود؟
 - 5- آیا قیمت محصول تولیدی کشاورز، در هنگام انعقاد قرارداد مشخص و تعیین می‌شود؟
 - 6- آیا مقدار محصولی که کشاورز باید تولید و به شرکت تحویل دهد در قرارداد تعیین می‌شود؟
 - 7- آیا شرکت مزارع و املاک خصوصی دارد که جهت کشت و تولید مواد خام مصرفی شرکت از آن استفاده شود؟
 - 8- آیا سازمان‌های دولتی و یا خصوصی با شرکت همکاری دارند؟ مشارکت آنها به چه صورت است؟
- با جمع‌آوری داده‌ها به صورت تلفنی، اسامی همه شرکت‌هایی که در قالب طرح‌های کشاورزی قراردادی فعالیت می‌کنند، مشخص گردید. همچنین براساس سؤالات کلیدی مطرح شده، نوع مدل کشاورزی قراردادی نیز تعیین شد. در موارد ویژه کشاورزی قراردادی، که شرکت با تولیدکنندگان، دارای قرارداد مکتوب بود؛ محقق در مراجعه حضوری، با رؤیت برخی اسناد و مدارک از جمله نمونه قراردادهای و مصاحبه انفرادی با مسئولین شرکت، مدل کشاورزی قراردادی شرکت‌های مورد نظر را مشخص نمود. پس از مشخص شدن ویژگی‌های بارز هر یک از نظام‌های کشاورزی قراردادی استان کرمانشاه، به مقایسه آن ویژگی‌ها با مشخصات ارائه شده در طبقه‌بندی مذکور پرداخته شد. لذا به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های به‌دست آمده در این بخش، از تحلیل تطبیقی استفاده شد.

نتایج و بحث

همانطور که گفته شد کارشناسان فائو پنج مدل (1 متمرکز، 2) آملاک هسته‌ای، (3) چندجزئی، (4) واسطه و (5) غیررسمی را برای کشاورزی قراردادی تعریف نموده‌اند. در سه مدل اول، قرارداد رسمی و مکتوب بین کارفرما و کشاورز (پیمانکار) منعقد می‌شود. اما در دو مدل دیگر، هیچ‌گونه قرارداد رسمی و مستقیمی بین کارفرما و کشاورز وجود ندارد. در اینجا، پس از شناسایی شرکت‌هایی که دارای قرارداد با کشاورز (مکتوب یا غیرمکتوب) هستند، به طبقه‌بندی طرح‌های کشاورزی قراردادی که مشخصات آنها با مدل‌های پنج‌گانه مطابقت دارد، پرداخته شد. همچنین برخی از مشخصات و ویژگی‌های شرکت‌های دارای قرارداد رسمی و مکتوب با کشاورز نیز ارائه شده است. در ادامه با توجه به اطلاعاتی که در مورد طرح‌های کشاورزی قراردادی استان کرمانشاه جمع‌آوری شد، به صورت خلاصه، دسته‌بندی این طرح‌ها با توجه به ویژگی‌های آنها، در جدول 1 ارائه شده است.

جدول (1) دسته‌بندی انواع مدل‌های کشاورزی قراردادی استان کرمانشاه

مشخصات بارز شرکت	نام شرکت	مدل کشاورزی قراردادی
<ul style="list-style-type: none"> - قرارداد نظارت بر تولید و خرید تضمینی، مکتوب است - نوع محصول، فسادپذیر است - تعداد کشاورزان قراردادی، زیاد است - محصول، نیازمند فرآوری است - شرکت، اراضی ملکی برای تولید مواد خام اولیه ندارد 	<ul style="list-style-type: none"> الف) کشت و صنعت روژین تاک ب) کارخانه قند بیستون 	1) مدل متمرکز
<ul style="list-style-type: none"> - قرارداد نظارت بر تولید و خرید تضمینی، مکتوب است - نوع محصول، فسادپذیر است - محصول نیازمند فرآوری و یا بسته‌بندی است - کارخانه قند اسلام‌آباد دارای اراضی ملکی برای تولید مواد خام است - محصول قابل فرآوری هم در اراضی کشاورزان و هم در اراضی ملکی شرکت تولید می‌شود - مرغ سبز هم در فارم مرکزی تحت مالکیت شرکت و هم در واحدهای تولید مرغ طرف قرارداد تولید می‌شود 	<ul style="list-style-type: none"> الف) کارخانه قند اسلام-آباد غرب ب) شرکت مرغ سبز کرمانشاه ج) کشت و صنعت گره-بان 	2) مدل آملاک هسته‌ای
<ul style="list-style-type: none"> - قرارداد نظارت بر تولید و خرید تضمینی مکتوب، است - شرکت‌ها با مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال کشور قرارداد دارند - شرکت‌ها با سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی استان قرارداد دارند - تأمین سرمایه مورد نیاز، به عهده شرکت تولیدکننده بذر گندم و جو است - تأمین سرمایه مورد نیاز شرکت توسعه کشت ذرت، توسط دو شرکت سیمرغ و شرکت پشتیبانی امور دام صورت گرفته است - بذر گندم و جو و ذرت تنها در مزارع کشاورزان طرف قرارداد تولید می‌شود 	<ul style="list-style-type: none"> الف) شرکت‌های تولید کننده بذر گندم و جو ب) شرکت توسعه کشت ذرت 	3) مدل چند جزئی
<ul style="list-style-type: none"> - شرکت با تعداد معدودی واسطه قرارداد خرید دارد - مراکز جمع‌آوری شیر در سطح دهستان، واسطه‌ها هستند - واسطه‌ها با دامداران قرارداد رسمی و مکتوب ندارند و توافق آنها به صورت شفاهی است 	<ul style="list-style-type: none"> الف) شرکت‌های تولیدکننده لبنیات صنعتی 	4) مدل واسطه

- هیچ‌گونه آموزش و یا خدمات دیگری توسط واسطه به تولیدکنندگان ارائه نمی‌گردد

(ب) تولیدکنندگان قارچ خوراکی در مجتمع تولید قارچ ماهیدشت - هیچ‌گونه آموزش و یا خدمات دیگری توسط واسطه به تولیدکنندگان ارائه نمی‌گردد

(5) مدل غیررسمی الف) مراکز تهیه و فروش لبنیات سنتی در سطح استان - تنها یک توافق شفاهی بین تولیدکننده و خریدار وجود دارد - هیچ‌گونه آموزش و یا خدمات دیگری توسط خریدار به تولیدکنندگان ارائه نمی‌گردد - در صورت نیاز، خریدار از تولیدکنندگان دیگر، بدون توافق قبلی خرید می‌کند

ب) شرکت بسته‌بندی و درجه‌بندی خرما و برخی شرکت‌های بسته‌بندی حیوانات و خشکبار - تنها یک توافق شفاهی بین تولیدکننده و خریدار وجود دارد - هیچ‌گونه آموزش و یا خدمات دیگری توسط خریدار به تولیدکنندگان ارائه نمی‌گردد - در صورت نیاز، خریدار از تولیدکنندگان دیگر، بدون توافق قبلی خرید می‌کند

در بررسی نوع‌شناسی مدل‌های کشاورزی قراردادی، مشخص گردید که در استان کرمانشاه به‌طور کلی پنج مدل کشاورزی قراردادی، اجرا می‌شود. دو مدل متمرکز و آملاک هسته‌ای در شرکت‌ها و کارخانه‌هایی نظیر کشت و صنعت روژین‌تاک، کشت و صنعت گره‌بان، کارخانه قند بیستون، کارخانه قند اسلام‌آبادغرب و ... بکار گرفته شده‌اند و بارزترین ویژگی این مدل‌ها، نیاز به سرمایه‌گذاری‌های کلان بخش خصوصی؛ جهت تأسیس، مدیریت و اجرای آن می‌باشد. همین امر موجب محدودیت در تعداد و تنوع آنها شده است. همچنین تأملی بر مدل‌های چندجزئی کشاورزی قراردادی استان کرمانشاه که در شرکت‌های تولیدکنندهٔ بذیر گندم، جو و ذرت مصداق دارند، نشان می‌دهد که در حال حاضر این مدل صرفاً جهت تولید بذور محصولات استراتژیک استفاده می‌شود. همکاری بخش دولتی در این موارد، به دلیل رعایت برخی ملاحظات سیاسی در خصوص تأمین نیازهای اساسی مردم می‌باشد. البته همین دخالت محدود می‌تواند نوید دهنده امکان مشارکت و حمایت دولت در اجرای برخی طرح‌های کشاورزی قراردادی عام‌المنفعه دیگر نیز باشد. در مجموع می‌توان گفت که این سه مدل، مدل‌های شناخته شده‌تر و دارای اعتبار و رسمیت بیشتر هستند که دلیل آن، وجود قراردادهای مکتوب فی‌مابین تولیدکنندگان و شرکت‌های پشتیبان می‌باشد که از نظر قانونی نیز قابلیت پیگیری و استناد دارند.

با توجه به ماهیت غیررسمی فعالیت کارآفرینان و تولیدکنندگان در انواع مدل‌های غیررسمی و واسطه‌های کشاورزی قراردادی، آمار قابل استنادی از این شیوه فعالیت، موجود نبود. البته طی بررسی‌های بیشتر، مواردی از این مدل‌های کشاورزی قراردادی کشف و معرفی گردید. نمونه بارز مدل واسطه در مجتمع تولید قارچ ماهیدشت و شرکت‌های تولیدکننده لبنیات صنعتی بکار می‌رود. تولیدکنندگان لبنیات سنتی نیز اغلب از مدل غیررسمی کشاورزی قراردادی بهره می‌گیرند. هر چند تفحص بیشتر، منجر به شناسایی نمونه‌های متعددی از این مدل‌های کشاورزی قراردادی شد، لکن به عقیده محقق، ماهیت ناپایدار و زودگذر این شیوه از تعامل تولیدکننده و خریدار، باعث عدم توجه و علاقه برخی تولیدکنندگان، به مشارکت در آن شده است. به دلیل عدم وجود قرارداد مکتوب، هریک از خریداران و یا تولیدکنندگان می‌توانند به راحتی قرارداد را به صورت یک طرفه فسخ نمایند. در چنین شرایطی هیچ‌یک از طرفین نمی‌توانند طرف مقابل را ملزم به پایبندی به رعایت مفاد قرارداد شفاهی فی‌مابین خود نمایند. این در حالی است که هیچ‌گونه خدمات آموزشی و یا تأمین نهاده‌ها نیز از جانب خریدار، به تولیدکننده ارائه نمی‌گردد. بنابراین علیرغم اینکه مدل غیررسمی و واسطه می‌تواند جهت راه‌اندازی کسب و کارهای تولیدی و تجاری کوچک روستایی بکار گرفته شود، لکن به نظر می‌رسد، به دلیل عدم وجود تضمین خرید، عدم ارائه خدمات، سطح پوشش اندک و موقت بودن فعالیت، این مدل‌ها آن‌طور که شایسته است، مورد توجه

تولیدکنندگان بخش کشاورزی قرار نگرفته است. بنابراین پیشنهاد می‌شود سازمان نظام مهندسی کشاورزی ضمن طراحی این مدل برای انواع محصولات کشاورزی (زراعی، باغی، دام و طیور، گیاهان دارویی و ...)، با بکارگیری ظرفیت و توانایی ارائه خدمات آموزشی و بازاریابی فارغ‌التحصیلان رشته‌های مختلف کشاورزی، زمینه‌های لازم در جهت توسعه تولیدات کشاورزی و متعاقباً ایجاد درآمد و اشتغال را هم برای فارغ‌التحصیلان کشاورزی و هم برای تولیدکنندگان خرد روستایی، فراهم آورد.

Typology of Contract Farming Models in Kermanshah Province

Mozhgan Darakeh, Kiumars Zarafshani

1. Master of Agricultural Extension and Education, Department of Agricultural Extension and Education, Razi University, Kermanshah, Iran. darakeh.mozhgan@yahoo.com
2. Associate Professor, Department of Agricultural Extension and Education, Faculty of Agriculture, Razi University, Kermanshah, Iran

Abstract

One of the strategies used by many of the world's agricultural development stakeholders in recent years is contract farming. The experience of developed countries introduces contract farming as a strategy for agricultural development. Therefore, in order to use it properly, it must be known more precisely. In Iran, there have been few studies and researches in the field of contract farming systems that are currently operating and implemented. Therefore, this study in 2018 as the first step, identified a variety of models for the implementation of contract farming projects in Kermanshah province. This study was conducted in a qualitative paradigm using the method of documentary study, telephone interview and individual interview. The study population was all food companies whose raw materials were agricultural products. Finally, 5 contract farming models were identified in Kermanshah province. Among them, Rojin Tak Cultivation and Industry has been registered with the FAO as the most successful contract farming project in Asia. Also, the largest number and variety of contract farming models is the informal model, and this model has good potential to increase the production of small producers. Examining the characteristics of each model, it is possible to identify and use that model correctly in the production of appropriate agricultural products.

Keywords: Agricultural Development, Kermanshah, Contract Farming

منابع

1. Badodiya, S.K., Gour, C.L., Sharma, p. and Ram, H. (2012) *Contract Farming: An Approach for Agriculture Development. Indian Research Journal of Extension Education*, II: 145-147.
2. Eaton, C. and Shepherd, A. (2001) *Contract farming: partnership for growth. FAO agricultural services bulletin 145. Rome.* (In Farsi)
3. Mansur, K., Tola, M., and Ationg, R. (2009) *Contract Farming System: A Tool to Transforming Rural Society in Sabah. Munich Personal RePEc Archive.*
4. Sriboonchitta, S. and Wiboonpoongse, A. (2008) *Overview of Contract Farming in Thailand: Lessons Learned. ADB Institute Discussion Paper No. 112.*

5. Viinikainen, T. and Bullón Caro, C. (2018) *Enabling regulatory frameworks for contract farming. Published by Food and Agriculture Organization of the United Nations Rome.*